

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

Драгунова М. Б., Нечаєв М. П.	
Особливості надання якісних освітніх послуг в закладах вищої медичної освіти в умовах сучасних викликів.....	735
Дрозд М. П.	
Методи формування духовно-моральних цінностей здобувачів вищої педагогічної освіти.....	737
Думбур О. А., Ткачова Н. О.	
Креативне мислення як педагогічна категорія.....	738
Євтушенко Н. С., Твердохлєбова Н. Є., Сухенко О. В.	
Педагогічні особливості підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю «Цивільна безпека»	740
Єльнікова Н. І.	
Формування та розвиток орфоепічної компетенції в майбутніх працівників правоохоронних органів.....	743
Ємець А. А., Коваленко О. М.	
Проблеми фахової підготовки майбутнього учителя початкових класів в умовах сьогодення.....	746
Жога Р. А.	
Специфіка персонального освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва без початкової музичної освіти.....	748
Жуков В. П.	
Актуальність проблеми формування етико-партисипативної культури майбутніх учителів.....	751
Задоя С. Ю	
Змістовий і дефінітивний аналіз поняття «розвиток творчого потенціалу учнів» у процесі бандурного музикування.....	753
Зарубенко О. Г., Зеленська Л. Д	
Показники естетичної вихованості майбутніх учителів.....	755
Захарова В. В.	
Підвищення рівня правової культури молоді в освітньому процесі України.....	758
Звєкова С. М.	
Методи формування дослідницької компетентності в майбутніх бакалаврів спеціальної освіти.....	760
Іванова В. Ю.	
Формування самоосвітньої компетентності майбутніх молодших бакалаврів музичного мистецтва в площині культурологічного підходу.....	763
Ільченко О. Ю	
Реалізація принципу академічної доброчесності при підготовці здобувачів вищої освіти.....	765
Іонова О. М, Ма Лі, Чень Цюнцун	
Компетентнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	769

2. Садик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий концепт. 2020. Електронний ресурс. URL : <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chy-diyevyj-kontsept/> (дата звернення: 22.02.2023).

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Іонова О. М.

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії і методики викладання природничо-математичних
дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Ма Лі

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Чень Цюнцун

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Результативний розгляд будь-яких педагогічних явищ, зокрема питань підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, вимагає використання загальнонаукових підходів. Це уможливорює комплексне дослідження теорії та практики професійної підготовки майбутніх фахівців у контексті інноваційних процесів, що відбуваються у вищій освіті, урахування особливостей організації освітнього процесу, міжособистісних зв'язків у виші, здатності майбутнього вчителя до творчості, розвитку й саморозвитку тощо.

Сучасна парадигма професійної освіти – підготовка майбутнього фахівця, спрямована на його швидку адаптацію у професійному та соціальному середовищі – актуалізує застосування компетентнісного підходу, тобто орієнтацію освітнього процесу на формування у здобувачів освіти сукупності компетентностей (оволодіння системою певних знань і вмінь, розвиток певних якостей особистості), необхідних для їхньої професійної діяльності.

Аналіз психолого-педагогічних джерел засвідчує, що компетентнісний підхід до підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва застосовується у площині формування: фахової, або професійної (Л. Гаврілова, Ю. Дреєва, М. Михаськова, І. Полубоярина, А. Растригіна, С. Румянцева), музично-педагогічної (Л. Пушкар, Р. Савченко), мистецької (О. Олексюк, Ши Цюнь-бо), поліхудожньої (О. Боблієнко), музично-виконавської (О. Горбенко), диригентсько-хорової (С. Світайло), оркестрово-методичної (Т. Пляченко), концертмейстерської (Т. Карпенко), методичної (Н. Цюлюпа), комунікативної (Є. Проворова) компетентності майбутнього вчителя.

У структурі професійної компетентності майбутнього вчителя музики науковці виділяють різні взаємопов'язані та взаємозалежні компоненти з відповідним змістовим заповненням їх знаннями, практичними вміннями, навичками, особистісним досвідом і якостями, зокрема:

- когнітивний, практично-творчий (діяльнісний) та ціннісно-орієнтаційний (М. Михаськова, С. Світайло);
- особистісний, комунікативний та діяльнісний (І. Полубоярина);
- особистісний, мотиваційний та змістовий (Е. Валіт, Л. Піджоян);
- мотиваційно-ціннісний, когнітивно-креативний, емоційно-вольовий, індивідуально-особистісний і операційно-діяльнісний (Є. Проворова);
- психолого-педагогічний, фахово-музичний, інформаційно-комунікаційний (Л. Гаврілова);
- мистецько-інформативний, фасилітативний, музично-фаховий (Ю. Дреєва, С. Румянцева).

Незважаючи на все розмаїття підходів до структурування професійної компетентності майбутнього вчителя музики, дослідниками справедливо наголошується на необхідності поєднання теоретичних та практичних компонентів, інтеграції психолого-педагогічного та фахово-музичного (музично-спеціального) складників підготовки здобувачів освіти, що забезпечує успішність майбутньої музично-освітньої діяльності.

До того ж, науковцями приділяється особлива увага мотиваційно-ціннісному (у деяких джерелах – особистісно-мотиваційному, емоційно-ціннісному, ціннісно-орієнтаційному) компоненту професійної компетентності майбутнього вчителя музики. Уважаємо це виправданим, оскільки саме від сформованості мотиваційної сфери особистості залежить її професійний вибір та усвідомлення значущості набуття нею фахової компетентності.

Узагальнення наукового пошуку дозволяє до структури професійної компетентності майбутнього вчителя музики, окрім сукупності ключових (загальних) компетенцій, віднести такі групи специфічних професійних компетенцій:

- ціннісно-орієнтаційні (вільне орієнтування у просторі музичного мистецтва, здатність до виявлення й оцінювання провідних напрямів музики, її стилів, видів і жанрів, до чутливого сприйняття образного змісту музичного звуку);
- загальнокультурні (розмаїття культурних інтересів, широта та глибина поглядів на різні види мистецтва, здатність орієнтуватися в історично-культурному контексті, розуміти художні вияви різних часів та усвідомлювати їх взаємозв'язок у контексті загального цивілізаційного розвитку людства);
- інформаційно-пізнавальні (сформованість умінь засвоєння музичної спадщини, пошуку професійної інформації, зокрема різноманітних нотних, аудіо- та відеоматеріалів; здатність до вдосконалення володіння власним голосом, музичним інструментом, технікою диригування тощо);
- соціально-комунікативні (розвинена здатність творчого спілкування у процесі спільного музикування, хорового співу, участі в музичних ансамблях);

– особистісного самовдосконалення (усвідомлена потреба до продуктивної художньої творчості, неухильне просування в удосконаленні виконавської, артистичної й педагогічної майстерності).

Отже, здійснений науковий пошук доводить, що в підготовці фахівців-музикантів досить широко використовується компетентнісний підхід, реалізація якого забезпечує практико-орієнтований характер розвитку професійності майбутнього вчителя на основі формування ключових (загальних) та специфічних професійних (ціннісно-орієнтаційні, загальнокультурні, інформаційно-пізнавальні, соціально-комунікативні, особистісного самовдосконалення) компетенцій.

Застосування компетентнісного підходу в підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва уможливорює трансформацію традиційних орієнтирів музично-педагогічної освіти – набуття знань, умінь і навичок – на сприяння розвитку гнучкого професійного мислення, смислових орієнтацій, загальної і фахової культури, творчих якостей, індивідуального стилю діяльності, здатності до творчого застосування власних мистецьких досягнень, а отже, забезпечує продуктивне здійснення фахівцями майбутньої професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Гаврілова Л. Г. Професійна компетентність майбутніх учителів музики як педагогічний феномен. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*: зб. наук. пр. Сєвєродонецьк: СНУ імені В. Даля, 2017. №2(77). С.71–82.

2. Полубоярина І. Формування професійної компетентності майбутніх учителів музики в педагогічному коледжі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Житомир, 2008. 21 с.

3. Румянцева С. В., Дреєва Ю. О. Суть та зміст фахової компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць. Запоріжжя, Класичний приватний університет, 2020. №70. Т.3. С.222–226.

4. Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи у системі інтегративної мистецької освіти: посібник для вчителя / за наук. ред. Л. Масол. К.: Педагогічна думка, 2010. 232 с.

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Казначєєва Л. М.

кандидат історичних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет,
м.Рівне, Україна

Тюска В. Б.

кандидат педагогічних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна

У сучасному світі, що стрімко змінюється, важливою сферою для змін є освітній простір. Освіта як важлива частина підготовки людини до майбутнього